

Den 20. april 2016

Sogn og Fjordane fylkeskommune
Askedalen 2
6863 Leikanger
postmottak.sentraladm@sfj.no

Høyringsfråsegn- revidering av forskrift om hausting av tare i Sogn og Fjordane

Endringane i framlegget

Det er ikkje heilt enkelt å skjønne dei karta som ligg i utkastet som figur 2 og 3. Vi forstår det likevel slik at dette framlegget til føresegn inneheld ei utviding av området for taretråling. Nå skal praktisk tala heile kysten i fylket inn i ei regelrett stripehausting med ein syklus på fem år frå ei hausting til neste.

Vi har òg oppfatta at dette framlegget fjernar halvparten av dei 12 utvalde områda som i gjeldande føresegn har forbod mot taretråling. Det går vidare fram at dei seks som er igjen, skal ikkje lenger vere område som er stengde for taretråling, men referanseområde der Fiskeridirektoratet står friare til å avgjere om tråling likevel kan vere akseptabelt.

Dei 12 forbodsområda skulle vere ein kompensasjon for at det i gjeldande føresegn vart opna for tråling innanfor grensene av etablerte naturreservat, utan at forbodet mot tråling i reservata vert innført igjen. Altså er ein del av dei omsyna som vern skulle sikre, fjerna, og levert over til næringsinteressene som mindre restriksjonar på drifta.

Grunngjevinga for endringane

Taretråling er flatehogst i sjøen. Drifta går ut på å hauste store delar av primærproduksjonen, ein del av næringsgrunnlaget for anna liv i havet. Tareskogen er heim for eit mylder av andre organismar, som oppvekstplass, skjulestad og andre funksjonar. Ingen kjenner dette samspelet særleg godt. Havforskingstinstituttet har først nyleg sett i gang eit arbeid for å finne ut kva som er konsekvensane av taretråling. Det er likevel klart, etter vår oppfatning av tilgjengeleg kunnskap, at taretråling er eit alvorleg inngrep i det økosystemet som tareskogen er fundamentet for. Den historiske regelen ved ny utnytting av naturgode, er at kunnskapen om konsekvensane veks mykje seinare enn den normalt skadelege drifta.

I høyringsutkastet står der ingen ting om at gruppa har gjort ei avveging mellom nytten av å utvide haustingsareala og skadane ved å gjere det. Gruppa har sett til sides § 1 i havressurslova, som har eit todelt føremål: *å sikre ei berekraftig forvaltning og ... og å sikre sysselsetjing og busetting i kystsamfunna*. Ei berekraftig forvaltning går ut på å drive slik at variasjonen i artslivet, også den genetiske, og den allsidige produktiviteten ikkje går ned. Om arbeidsgruppa meiner dette kravet er oppfylt, står der ingen ting om i dokumentet, og vi sit at med det inntrykket at emnet har ikkje vore av interesse å bry seg med. Trålarinteressene har fått lov å gå fritt med fana høgt heva gjennom arbeidet med høyringsutkastet.

Hovudregelen for ei langsiktig og forsvarleg forvaltning av stortaren, i tråd med føremålsparagrafen i havressurslova, må vere at utnyttinga ikkje går varig ut over produksjonsgrunnlaget og artsinnhaldet i havet. Innanfor dei grensene som dette omsynet set, kan utnyttinga gje grunnlag for arbeid og busetting, dersom det kjem kystsamfunna til gode. I dag er praksis den motsette: Å maksimere den økonomiske gevinsten og å la konsekvensane bli deretter.

Effektar av taretråling

Med litt økologisk innsikt seier det seg sjølv at taretråling er rasering av dei samfunna av liv som vert råka, om lag som ved bombing av byar. Ikkje alt vert øydelagt, ikkje alle døyr og etter ei tid kan byen vere i funksjon igjen. Med stripehausting kvart femte år gjer føresegna øydeleggingane til ein regelbunden rutine.

Tilveksten i tareskogen er visstnok så rask at volumet som vert hausta har vokse opp igjen etter fem år. Men mange kjende organismar med tareskogen som sitt livsgrunnlag, treng minst 8-10 år før dei har etablert seg igjen. Ein haustesyklus på fem år inneber altså ein permanent tilstand med underutvikla liv i tarefelta. Fisk og sjøfugl vert økologiske flyktingar som ikkje har nokon annan stad å søkje asyl og overleving.

NIVA fann etter ein studie på Mørkekysten at i ”*de tareskogsområdene som direkte berøres av tråling vil taretrålingen redusere primær- og sekundærproduksjonen vesentlig.*

Primærproduksjonen blir redusert med ca 45 % og sekundærproduksjonen fra 70-98 %”.

Tala viser altså bortimot ei halvering av planteveksten og nær rasering av dei organismane som har plantelivet som eksistensgrunnlag. Dette skal altså – med heimel i ei føresegn i 2016 – bli ein permanent tilstand langs kysten av Sogn og Fjordane. Vi kjenner til at Fiskeridirektoratet meiner trålinga får med seg berre ein liten del av taren der reiskapen fer fram. Dette gjev likevel ikkje nokon grunn til å hevde at konsekvensane av taretrålinga er små, om ikkje tala frå NIVA som vi har nemnt ovanfor, er aldeles feil.

Sjøfuglflokkane langs kysten er i dramatisk nedgang, langt meir enn det naturlege svingingar skulle tilseie. Ornitologane verkar samde om at mangel på næring, vesentleg fisk, er ein viktig grunn til at foreldra ikkje får ungar på vengjene. Når Norsk institutt for naturforskning har funne at rundt 90 prosent av dei fiskeartane som storskarven lever av, er borte minst eit år etter taretråling, er det ein alvorleg indikasjon, truleg eit prov, på at taretråling er som gruvedrift på livet – det vert mindre og mindre liv igjen etter kvart som utnyttinga held fram. Vi meiner å ha dekning for at taretråling er ei verksemd som får drive utan at forvaltninga gjer sine vedtak på eit forsvarleg grunnlag av kunnskap, men som driv i ly av forvaltningsorgan som handlar heilt på utsida av føre var-regelen. Den seier korleis varsemd skal vere handlingsregelen når god kunnskap manglar.

Konklusjon

For å hindre langvarige og kanskje uopprettelege skadar på tareskogen som eit viktig grunnlag for livet i havet – medrekna sjøfuglane – er det godt fagleg grunnlag for å endre høyringsframlegget på to punkt:

1. Å vidareføre alle dei eksisterande områda med forbod mot taretråling, som klare forbodsområde.
2. Å gjere trålingssyklusen om frå femårig til tiårig, eventuelt ta annakvar stripe på fem nautiske mil ut av føresegna. Då vil kanskje store nok areal kunne kompensere for det tapet av livsgrunnlag som hausting kvart femte år inneber.

Med helsing

Elisabeth Dale (sign.), koordinator i Forum for natur og friluftsliv
Anders Braanaas (sign.), for styret i Norsk Ornitologisk Foreining
Alf Erik Røyrvik (sign.), leiar i Norges Jeger- og Fiskerforbund
Helge Reksnes (sign.), leiar i Sogndal Dykkarklubb
Erik Solheim (sign.), rådgjevar i Naturvernforbundet Sogn og Fjordane

Kontaktperson: Erik Solheim

Epost: erik.solheim@enivest.net Tlf: 57 72 45 31 Mob: 952 56 950

Naturvernforbundet
i Sogn og Fjordane

